

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу
moodle.nati.org.ua

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Історія української державності та етнокulturологія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 071 «Облік та оподаткування»

Освітня програма 071 «Облік та оподаткування»
Рік навчання 1, семестр 1
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

д-р іст. наук, доцент Сидорович Олександр Сергійович
sydorovith@ukr.net

<http://moodle.nati.org.ua/course/view.php?id=229>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – послідовне вивчення державно-політичного, соціально-економічного, духовного, етнічного культурного розвитку українського народу в контексті розвитку світової цивілізації з урахуванням профілю закладу освіти.

- *Мета вивчення навчальної дисципліни* – Сформувати у студентів цілісне уявлення про історичний розвиток української державності на основі джерел та наукової літератури;
- Закласти підвалини української свідомості;
- Виховати фахівців, здатних аналізувати та використовувати історичний досвід у вирішенні актуальних проблем сучасної України.

У **результаті** вивчення дисципліни студент має:

- Оволодіти новітніми історичними теоріями та концепціями, системою наукового підходу до аналізу історії України;
- Набути навички роботи з першоджерелами та самостійного осмислення документів і матеріалів.

дисципліни, що передують: «Українська мова за професійним спрямуванням».

дисципліни, що забезпечуються: «Філософія», «Правова культура особистості».

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка».

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у

сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

Програмні результати навчання (ПРН):

- Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
- Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Феномен історії української державності	2/2	Знати понятійно-категоріальний апарат, завдання та методологію історії. Вміти користуватися періодизацією історії української державності. Володіти історичною схемою М. Грушевського.	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	6 балів

		Розуміти Основні етапи розвитку української національної історичної думки, стан та перспективи сучасної історичної науки в Україні.		
Тема 2. Додержавний період в історії України	2/2	Вміти визначати доісторичний (додержавний) період в історії людства. Знати: первісні громадські та державні утворення на терені України; держава антів; зародження праслов'янського етногенезу; трипільська культура; автохтонність українців.	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	6 балів
Тема 3. Україна-Русь (IX ст. – перша половина XIV ст.)	2/2	Знати: походження стародавніх слов'ян; східні слов'яни: становлення та етногенез; початок Київської Русі; внутрішні і зовнішні фактори розвитку Давньоруської держави; розробленість давньоруських земель; розпад України-Руси; продовження процесу формування української народності; виникнення українського етносу; Галицько-Волинське князівство – спадкоємець державних і	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	6 балів

		соціокультурних традицій Київської Русі.		
18 балів				
Модуль 2				
Тема 1. Литовсько-польська доба історії української державності (друга половина XIV ст. – перша половина XVII ст.)	2/2	Розуміти причини інкорпорації України-Руси Литвою. Знати державно-політичний, економічний, культурний і релігійний вплив українських земель на Литву; Кревська та Городельська унії; боротьба Литовського і Московського князівства за давньоруську спадщину. Взаємовідносини з Кримським ханством. Захоплення українських земель Польщею. Люблінська унія. Виникнення і наростання національної, соціальної і релігійної конфронтації. Завершення формування української народності.	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	8 балів
Тема 2. Козацьке державотворення (друга половина XV-XVIII ст.)	2/2	Розуміти причини виникнення та розвитку козацтва. Знати характерні риси Запорізької Січі як центра консолідації українських національних сил.	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання	9 балів

		Національно-визволена боротьба українського народу. Періодизація української національної революції. Характер, мета і наслідки Переяславської угоди 1654 р. Діяльність Б. Хмельницького: різноманітність оцінок. Українська козацька держава у геополітичних інтересах Польщі, Росії, Кримського ханства. Туреччини. Велика Руїна. І. Мазепа. Гетьманщина. Імперська політика Росії, Пруссії та Австрії в Європі у XVIII ст. Три поділи Польщі.	самостійної роботи.	
				17 балів
Модуль 3				
Тема 1. Україна під владою Російської та Австро-Угорської імперії наприкінці XVIII ст. – початку XX ст.	2/2	Знання об'єктивних тенденцій входження України до державних структур Російської та Австрійської імперій. Державно-правовий і політичний статус і стан України у складі Російської імперії. Утворення єдиного національно-господарського комплексу. Формування модерної української нації. Назрівання загальнонаціональної	Написання доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій, підготовка словника термінів. Виконання самостійної роботи.	5 балів

		кризи на початку ХХ ст. Український політичний рух та його основні течії. Національно-культурне відродження й боротьба за національне визволення українського народу в діяльності різних політичних сил. Україна в роки Першої світової війни: світовий баланс сил та національні інтереси України. Трагедія українського народу у світовій війні. Австро-угорська політика у західноукраїнських землях. Антивоєнний рух народних мас. Пошук шляхів виходу України з війни.		
Тема 2. Боротьба за відродження державності України (1917-1920 рр.)	2/2	Знати основні тенденції української революції. Національно-політичні сили в українській революції. Створення єдиного національного фронту. Платформа Української Центральної ради у відносинах з Росією. Дипломатичне визнання УЦР. Трансформація революційних процесів у військове протиборство за владу в Україні.	Написання доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій, підготовка словника термінів. Виконання самостійної роботи.	5 балів

		Брестський мир. Гетьманат та Директорія. Селянський повстанський рух. Встановлення влади рад в Україні. Процес державотворення в Україні. Основні наслідки української національної революції.		

Тема 3. Україна в умовах становлення комуністичного режиму.	2/2	Знати тенденції розвитку України в системі міждержавних відносин на початку 20-х років. УСРР як суб'єкт міжнародного права. УРСР у системі «договірної федерації». Вхідження УРСР до складу Радянського Союзу. НЕП в Україні: зміст та наслідки. Прискорена індустріалізація та примусова колективізація. Голодомор 1932-1933 рр. Політичні репресії 30-х років. Тоталітаризм як політичний режим в Україні: його сутність та механізм реалізації. Посилення імперський тенденцій в ідеології та політиці. Україна і світ у 20-30-ті роки.	Написання доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій, підготовка словника термінів. Виконання самостійної роботи.	5 балів

Тема 4. Україна у Другій світовій війні та першому повоєнному десятилітті	2/2	Розуміти причини кризи Версальсько-Вашингтонської системи. Підготовка до Другої світової війни. Україна в політиці інших держав. Початок Другої світової війни та її хід. Напад нацистської Німеччини на СРСР. Розгортання руху опору в Україні. Роль СРСР та антигітлерівської коаліції в розгромі фашистської Німеччини. Матеріальна допомога союзників СРСР. Визволення України. Внесок народу України та інших народів СРСР у перемогу над фашизмом. Уроки Другої світової війни та її геополітичні наслідки. Активна роль УРСР у світовій політиці. Завершення збирання основних етнічних земель українського народу в межах єдиної держави. Політика «холодної війни». Формування системи Схід-Захід. Утворення політико-військових блоків. Труднощі відбудови народного господарства. Посилення тоталітарно-бюрократичних тенденцій у громадсько-політичному житті	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	6 балів

		40-50-х років.		

Модуль 4				

Тема 1. Україна у 60-80-ті роки ХХ ст.	2/2	Знати особливості розвитку суспільно-політичного життя. Обмеження тоталітаризму. Реформи М. Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер. Застійні тенденції в економічному та соціально-політичному житті України. Діяльність П.Є. Шелеста та В.В. Щербицького. Зародження дисидентства в Україні. Правозахисний рух. Релігійне дисидентство. Спроби М. Горбачова реформувати суспільство на шляхах демократії, гласності. Невдача реформ у СРСР, інших соціалістичних країнах. Наростання відцентрових тенденцій і розпад СРСР.	Написання доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій, підготовка словника термінів. Виконання самостійної роботи.	8 балів

Тема 2. Розвиток незалежної України		Об'єктивні і суб'єктивні причини розпаду СРСР. Боротьба України за незалежність. Активізація суспільно-політичного життя. Вибори 1990 р. до Верховної Ради УРСР. Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. Референдум і президентські вибори 1991 р. Особливості ринкових реформ в Україні в 90-х роках. Спроби подолання системної кризи в економіці, політиці, соціальному та духовному житті. Політичні та соціальні трансформації 90-х років – першій пол. XXI ст. в Україні. Конституційний процес. Економіка, культура, мистецтво, освіта на початку XXI ст. Зовнішня політика Української держави 1990-х – 2000-х років.	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	8 балів
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів

перескладання:	відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПО КУРСУ

1. Бойко Олександр. Історія України. Академія, 2021, 640 с.
2. Галушко Кирило. Український націоналізм. Короткий курс з історії України. Абабагаламага, 2017. 128 с.
3. Голубець Микола. Велика історія України. У 2-х томах. Центр учбової літератури, 2021. 400 с.
4. Грицак Ярослав, Подолати минуле: глобальна історія України. Київ, Портал. 2022. 432 с.
5. Дорошко Микола. Історія України. Курс лекцій. Самміт-Книга, 2021. 472 с.
6. Кралюк Петро, Красовицький Олександр. 10 розмов про історію українських земель. Фоліо, 2023. 240 с.
7. Крупницький Борис. Основні проблеми історії України. АДЕФ-Україна, 2020. 388 с.
8. Мицик Юрій, Бажан Олег. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Кліо, 2022. 688 с.
9. Наш Григорій. Історія українського народу. Центр учбової літератури, 2022. 250 с.
10. Палій Олександр. Короткий курс історії України. Абабагаламага, 2019. 464 с.
11. Плохій Сергій, Брама Європи: історія України від Скіфський воєн до Незалежності. Київ: КСД, 2016. 432 с.
12. Сергійчук Володимир. Нариси з історії України. Ліра-К, 2022. 660 с.
13. Січинський Володимир. Чужинці про Україну. Центр учбової літератури, 2021. 254 с.
14. Тетарчук Інна, Історія України: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Центр учбової літератури, 2021. 188 с.
15. Уривалкін Олександр. Довідник з історії України: (у 2 томах) Том 2 (з початку ХХ століття й до сьогодення). Видавець Олег Філюк, 2020. 442 с.
16. Шевчук Валерій. Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення XVI–XVIII століть. Кліо, 2019. 792 с.
17. Яневський Данило, Красовицький Олександр. 10 розмов про історію України та світу. Фоліо, 2022. 240 с.